

## ZÁZNAM Z METODICKÉ, TECHNOLOGICKÉ A TECHNICKÉ KONZULTACE, ZAMĚŘENÉ NA DÍLA HAVARIJNÍHO STAVU V PODSBÍRCE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

---

Oblastní muzeum a galerie v Mostě (dále též OMGM), 3. června 2019

### Přítomni:

Renata Novotná Zemanová, restaurátorka

Jitka Šrejberová, kurátorka

Předmětem konzultace byla tato díla:

- 1)** barokní obraz *Narození Krista a Klanění pastýřů* (inv. č. UOM 0883) od Ignáce Raaba (1760-1770) – prohlášená kulturní památka (dále též KP);
- 2)** barokní obraz *Vidění sv. Terezie* (inv. č. UOM 0884) od neznámého českého malíře podle předlohy Petra Brandla (1697-1700) – prohlášená kulturní památka;
- 3)** barokní obraz *Zavraždění sv. Václava* (inv. č. UOM 0882) od neznámého českého malíře (1750-1770);
- 4)** barokní obraz *Archanděla Michaela vítězíciho nad děblem* (nevidováno – plánovaná akvizice 2019) od Českého malíře 1. poloviny 18. století, olej, fixováno na druhotném plátně, 176 x 110 cm) – prohlášená kulturní památka;
- 5)** barokní obraz *Smrt řádového bratra Pavla z Pedony* roku 1573 (inv. č. UOM 0689) od neznámého malíře (18. století?);
- 6)** *Alegorie bohatství* od Alfonse Muchy (poslední velkoformátové dílo z roku 1937) (inv. č. UOM 0939).

Na základě prověření stavu děl bylo konstatováno následující:

### Ad Dílo 1)

Obraz je v havarijním stavu. Jeho restaurování je nezbytné a nutné. Aktuálně se dílo nachází na podestě 3. NP, podložené fólií a kartonem. Obraz má vertikálně zlomený napínací podrám, jehož vlivem došlo k výrazným vertikálním trhlinám ve středu obrazu, konkrétně ve figuře Panny Marie. Originální plátěná podložka se odděluje od dublovacího plátna. Obraz má mnoho defektů ve své celé ploše. Tyto defekty jsou opět trhliny a díry jak v originální, tak v druhotné plátěné podložce. Malba je značně vyschlá – chybí olejové složky, výrazně zašpiněná prachovými depozity, lak je zakalený. Cílem restaurátorského zásahu by mělo být navrácení malby do prezentovatelného stavu.

Předpokládané restaurátorské zásahy by se měly odvíjet od podrobného restaurátorského průzkumu. Tento průzkum bude v první řadě zaměřen na možnost navinutí obrazu na válec

a transportování do ateliéru restaurátora. Pokud tento postup bude restaurátorem vyloučen z důvodu hrozícího poškození barevné vrstvy, bude navržena alternativa restaurování přímo v místě budoucí prezentace obrazu. I v případě, že se bude moci obraz transportovat do ateliéru restaurátora, musí být zvážena možnost, kde nově zrestaurovaný obraz opětovně vypnout na nový vypínací podrám (zda v ateliéru restaurátora nebo v místě prezentace obrazu).

OMGM by mělo akutně řešit možnosti budoucího umístění obrazu.

Samotné restaurování by mělo obsahovat tyto kroky:

1. vyhotovení podrobného restaurátorského průzkumu a záměru;
2. revize stávajícího stavu vypínacího podrámu a určení, zda bude truhlářsky opraven nebo bude vyhotoven podrám zcela nový;
3. revize povrchu malby a eventuální lokální scelení defektů a aplikace přelepů z důvodu transportu obrazu;
4. náhledy v UV-luminiscenci, odběry vzorků pro laboratorní průzkum;
5. sejmutí dublovacího plátna;
6. scelení defektů v plátěné podložce;
7. nová voskopryskyřičná rentoaláž;
8. sondáž organickými rozpouštědly;
9. sejmutí lakové vrstvy;
10. sejmutí nevyhovujících retuší a přemaleb;
11. tmelení;
12. retuše;
13. závěrečná laková izolace;
14. vyhotovení podrobné restaurátorské zprávy.

## **Ad Dílo 2)**

Obraz je v neuspokojivém stavu. Jeho restaurování je nezbytné. Aktuálně se dílo nachází v depozitáři ve svislé poloze. Obraz byl v minulosti restaurován. Součástí restaurování bylo dublování na novou plátěnou podložku pomocí pravděpodobně voskopryskyřičné směsi. Tato směs je patrná na zadní straně obrazu, kde tvoří voskové výkvěty. Povrch malby je zašpiněn, lak je zažloutlý a zakalený. Jako nejvýraznější defekt je průraz v pravé spodní části obrazu a pozměněná struktura krakeláže v místě středového kříže vypínacího podrámu. Krakeláž pohledově tvoří jakýsi otisk tohoto kříže. Malba je soudržná s podkladem, ale zároveň lokálně značně zkrakelovaná. Plátěná podložka je při spodním okraji zvlněná. Masivní profilovaný ozdobný rám obrazu je v současné době přetřen nepůvodní zelenou barvou. Jeho zlacené lišty jsou značně setřené, až na červený bolusový podklad. Cílem restaurátorského zásahu by mělo být navrácení malby do prezentovatelného stavu.

Předpokládané restaurátorské zásahy by se měly odvíjet od podrobného restaurátorského průzkumu. OMGM by mělo řešit možnosti budoucího umístění obrazu.

Samotné restaurování by mělo obsahovat tyto kroky:

1. vyhotovení podrobného restaurátorského průzkumu a záměru;
2. revize stávajícího vypínacího podrámu a jeho oprava (podrám je vhodné zachovat);
3. náhledy v UV-luminiscenci, odběry vzorků pro laboratorní průzkum;
4. sejmutí dublovacího plátna;
5. scelení defektů v plátěné podložce;
6. nová voskopryskyřičná rentoaláž;
7. sondáž organickými rozpouštědly;
8. sejmutí lakové vrstvy;
9. sejmutí nevyhovujících retuší a přemaleb;
10. tmelení;
11. retuše;
12. závěrečná laková izolace;
13. ozdobný rám: 1/ revize dřevěné hmoty, případná petrifikace, 2/zpevnění uvolněné vrstvy polychromie, 3/ sondáž barevných vrstev, 4/ sejmutí nevhodných barevných natěrů, 5/ obnova křídování, 6/ obnova zlacení, 7/ obnova původní barevnosti rámu;
14. vyhotovení podrobné restaurátorské zprávy.

### **Ad Dílo 3)**

Obraz je v havarijním stavu. Jeho restaurování je nezbytné a nutné. Aktuálně se dílo nachází v depozitáři ve svislé poloze. Obraz byl v minulosti restaurován. Součástí restaurování bylo dublování na novou plátěnou podložku pomocí pravděpodobně voskopryskyřičné směsi. Tato směs je patrná na zadní straně obrazu, kde tvoří souvislou plochu. Povrch malby je zašpiněn, lak je zažloutlý a zakalený. Jako nejvýraznější defekty jsou rozměrově výrazné plochy s chybějící barevnou vrstvou a odhalenou plátěnou podložkou. Malba je značně zkrakelovaná a lokálně uvolněná. Jsou patrné drobné průrazy. Plátěná podložka je při spodním okraji zvlněná. Masivní profilovaný ozdobný rám obrazu je v současné době přetřen nepůvodní zelenou barvou. Jeho zlacené lišty jsou značně setřené, až na červený bolusový podklad. Cílem restaurátorského zásahu by mělo být navrácení malby do prezentovatelného stavu.

Předpokládané restaurátorské zásahy by se měly odvíjet od podrobného restaurátorského průzkumu. OMGM by mělo řešit možnosti budoucího umístění obrazu.

Samotné restaurování by mělo obsahovat tyto kroky:

1. vyhotovení podrobného restaurátorského průzkumu a záměru;
2. revize stávajícího vypínacího podrámu a jeho oprava (podrám je vhodné zachovat);
3. náhledy v UV-luminiscenci, odběry vzorků pro laboratorní průzkum;
4. sejmutí dublovacího plátna;
5. scelení defektů v plátěné podložce;
6. nová voskopryskyřičná rentoaláž;
7. sondáž organickými rozpouštědly;
8. sejmutí lakové vrstvy;
9. sejmutí nevyhovujících retuší a přemaleb;
10. tmelení;

11. retuše;
12. závěrečná laková izolace;
13. ozdobný rám: 1/ revize dřevěné hmoty, případná petrifikace, 2/zpevnění uvolněné vrstvy polychromie, 3/ sondáž barevných vrstev, 4/ sejmutí nevhodných barevných natěrů, 5/ obnova křídování, 6/ obnova zlacení, 7/ obnova původní barevnosti rámu;
14. vyhotovení podrobné restaurátorské zprávy.

#### **Ad Dílo 4)**

Přestože byl obraz v minulosti restaurován, je v havarijním stavu. Jeho restaurování je nezbytné a nutné. Aktuálně se dílo nachází v depozitáři ve svislé poloze. Součástí restaurování bylo dublování na novou plátěnou podložku pomocí pravděpodobně klihoškrobové směsi. Povrch malby je zašpiněn, lak je zažloutlý a zakalený. Jako nejvýraznější defekty jsou partie s uvolněnou odpadávající a chybějící malbou. Tyto defekty jsou patrné především v širokých pásech při okrajích obrazu. Plátěná podložka je zvlněná. Vypínací podrám je klínovací a zdá se být v uspokojivém stavu. Nejeví se nutná jeho výměna. Cílem restaurátorského zásahu by mělo být navrácení malby do prezentovatelného stavu.

Předpokládané restaurátorské zásahy by se měly odvíjet od podrobného restaurátorského průzkumu. OMGM by mělo řešit možnosti budoucího umístění obrazu.

Samotné restaurování by mělo obsahovat tyto kroky:

1. vyhotovení podrobného restaurátorského průzkumu a záměru;
2. revize stávajícího vypínacího podrámu a jeho případná oprava (podrám bude zachován);
3. náhledy v UV-luminiscenci, odběry vzorků pro laboratorní průzkum;
4. sejmutí dublovacího plátna;
5. scelení defektů v plátěné podložce;
6. nová voskopryskyřičná rentoaláž;
7. sondáž organickými rozpouštědly;
8. sejmutí lakové vrstvy;
9. sejmutí nevyhovujících retuší a přemaleb;
10. tmelení;
11. retuše;
12. závěrečná laková izolace;
13. vyhotovení podrobné restaurátorské zprávy.

#### **Ad Dílo 5)**

Obraz je v neuspokojivém stavu. Jeho restaurování je nezbytné. Aktuálně se dílo nachází v depozitáři ve svislé poloze. Obraz nebyl v minulosti výrazněji restaurován. Vypínací podrám je v uspokojivém stavu. Povrch malby je zašpiněn, lak je zažloutlý a zakalený. Celý povrch malby je výrazně miskovitě zkrakelován. Lokálně jsou patrné pouze drobné oděrky a defekty.

Plátěná podložka již neplní svou funkci nosiče, je značně uvolněná a zvlněná. Masivní profilovaný rám obrazu je nepůvodní, tmavě hnědé až černé barvy. Jsou patrné pouze drobnější defekty. Cílem restaurátorského zásahu by mělo být navrácení malby do prezentovatelného stavu.

Předpokládané restaurátorské zásahy by se měly odvíjet od podrobného restaurátorského průzkumu. OMGM by mělo řešit možnosti budoucího umístění obrazu.

Samotné restaurování by mělo obsahovat tyto kroky:

1. vyhotovení podrobného restaurátorského průzkumu a záměru;
2. revize stávajícího vypínacího podrámu a jeho úprava (podrám je vhodné zachovat);
3. náhledy v UV-luminiscenci, odběry vzorků pro laboratorní průzkum;
4. aplikace ochranného přelepu;
5. voskopryskyřičná rentoaláž;
6. sondáž organickými rozpouštědly;
7. sejmutí lakové vrstvy;
8. sejmutí nevyhovujících retuší a přemaleb;
9. tmelení;
10. retuše;
11. závěrečná laková izolace;
12. ozdobný rám: 1/ revize dřevěné hmoty, případná petrifikace, 2/ vyretušování drobných defektů do stávající barevnosti;
13. vyhotovení podrobné restaurátorské zprávy.

## **Ad Dílo 6)**

Současná podoba obrazu je značně diskutabilní, a to vzhledem k výřezu malby a narušení celé kompozice obrazu. Jinak je stav malby obrazu ve velice dobrém stavu. Je patrné pouze několik průřazů při obvodu celého obrazu a lokálně je malba mírně sedřená. Jinak se plátěná podložka jeví jako stabilní. Malba je soudržná s podkladem, nekrakeluje, neodpadává. Cílem restaurátorského zásahu by mělo být navrácení obrazu do původního tvaru tak, aby kompozice malby byla co nejméně narušena.

Předpokládané restaurátorské zásahy by se měly odvíjet od nastudování problematiky celého obrazu a předložení několika variant výsledného řešení. OMGM plánuje umístit obraz do budoucí stálé expozice ve 3. NP s tím, že restaurování bude prováděno na místě a zapojeno do edukačního programu.

Samotné restaurování by mělo obsahovat tyto kroky:

1. vyhotovení nákrešů (modelů) několika variant výsledného řešení;
2. revize stávajícího vypínacího podrámu a jeho úprava či vyhotovení nového;
3. náhledy v UV-luminiscenci;
4. aplikace nového plátna v místě výřezu pomocí stripliningu;
5. scelení defektů;

6. opětovné vypnutí na podrám;
7. sondáž organickými rozpouštědly;
8. sejmutí povrchových nečistot;
9. tmelení;
10. retuše;
11. závěrečná laková izolace;
12. vyhotovení podrobné restaurátorské zprávy.

Postup u KP bude konzultován se zástupci státní památkové péče. OMGM zpracuje dle zjištění a závěrů výše základní podmínky a principy pro zpracování restaurátorských záměrů, na jejichž základě bude požádáno o vydání závazného stanoviska.

Zapsala 3. 6. 2019 Jitka Šrejberová.